

СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ АСПЕКТ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ «УКРАЇНА» В ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Медвідь О. М., Кучерук О. О.

ВСТУП

У сучасному глобалізованому суспільстві потреба в отриманні та обміні інформацією стала однією з причин стрімкого розвитку медіаіндустрії. Наразі становище глобальної людської спільноти та мовної картини світу не просто пов'язані, а безперервно впливають одне на одного, стимулюючи взаємну еволюцію. ЗМІ тепер мають владу не лише транслювати новини, а й формувати їх; не лише інформувати, а й маніпулювати світосприйняттям аудиторії, адже мова – це високо адаптивний та контекстуально чутливий засіб комунікації, який значною мірою формується під впливом зовнішніх факторів. Це найефективніше реалізується в публіцистичному дискурсі, адже тут для поширення необхідної думки використовується лексико-семантичне поле певного явища чи поняття (набір лексично закріплених за ним образів).

Актуальність дослідження пов'язана з тяжінням мовної науки до антропоцентризму та її прагненням аналізувати вплив комплексу емпіричних та когнітивних чинників на функціонування різнорівневих мовних одиниць.

Наукову базу становлять доробки Х. Каррі, Г. Красовської, В. Лабова, Ф. де Сосюра, Д. Хаймса, Дж. Фішмана у сфері соціолінгвістики, праці М. Беднарек, Т. ван Дейка, Ю. Омельчук, М. Желтухіної щодо публіцистичного дискурсу та роботи Л. Афанасьєвої, К. Близнюк, Д. Джіраертса, К. Еліха, О. Медвідь, С. Швачко та ін., в яких досліджуються лексико-семантичне поле та його функціональні особливості.

Предметом дослідження є соціолінгвальний компонент лексико-семантичного поля «Україна», що визначається на матеріалі англomовних та україномовних статей періодичного видання “New pathway”. Україна – це держава з великим потенціалом, реалізувати який допоможе правильно сформований образ як в очах громадян,

так і на міжнародній арені, а найефективнішим засобом для цього є періодичні публіцистичні видання.

Метою дослідження є аналіз впливу соціальних та геополітичних факторів різних спільнот на квантитативний і квалітативний склад лексико-семантичного поля «Україна» зокрема і на розвиток функціонально-семантичного складника лексичного прошарку англомовної та україномовної публіцистики загалом.

Досягнення поставленої мети вимагає вирішення таких завдань:

– проаналізувати англомовні та україномовні періодичні видання;

– окреслити структурні елементи лексико-семантичного поля «Україна» для кожного з них;

– визначити вплив соціокультурних факторів на прагматику повідомлень англомовного видання української діаспори в Канаді «New pathway».

Методологічна база включає: 1) методи аналізу та синтезу (систематизують та впорядковують теоретичну базу дослідження; 3) метод вибірки і систематизації (служує компонуванню необхідного емпіричного матеріалу); 4) метод зіставного аналізу (сприяє встановленню спільного та відмінного в структурі лексико-семантичних полів); 5) метод структурно-семантичного аналізу та словникових дефініцій (виокремлює типи значень лексичних компонентів та встановлює різницю між ними); метод кількісного аналізу (допомагає визначити частотність вживання лексем у конкретному лексико-семантичному полі).

1. Лексико-семантичне поле як основа системних лінгвістичних досліджень

Дослідження гуманітарних наук все більше тяжіють до антропоцентризму. Такий підхід підштовхує лінгвістів до виявлення мовних явищ, які можуть коригувати світогляд особистості, до вивчення процесів і наслідків мовленнєвого впливу на людську свідомість, до визначення механізму, за яким досвід людства чи окремої нації закріплюється в мові, та до різнорівневого аналізу мови задля ідентифікування мовної картини певного суспільства.

Завдяки мовній картині світу середовище існування спільності, що говорить однією мовою, набуває характерних лише цій спільності особливостей. Це відбувається через явища та предмети, що мають ознаки національної значимості, та через притаманне особистості індивідуальне відношення до них, яке у свою чергу

викликане специфікою культури, історії та побуту певного народу. Надбання та досвід спільноти закріплюються на всіх мовних рівнях, тому до мовної картини світу залучені варіативні явища мови: лексика, семантика, граматики, етимологія, словотвір тощо¹. Лексичний рівень мови дуже динамічний, тому передає найнезначніші зміни у відношеннях до явищ та у світосприйнятті населення, які не підлягають діахронічному аналізу, адже є слухними саме на синхронній площині. Тому вивчення особливостей лексико-семантичного поля найефективніше сприяє зануренню до мовної картини світу певного суспільства.

У сучасній лінгвістиці лексико-семантичне поле (далі – ЛСП) визначається як сукупність мовних (переважно лексичних) одиниць, що об'єднані загальним змістом (іноді також формальними загальними показниками) і відображають концептуальну, предметну або функціональну подібність означуваних явищ². Мається на увазі, що значення слова визначається як набутими синтагматичними та парадигматичними зв'язками, контекстом ситуації, історією та культурними надбаннями нації, так і дійсністю, яка описується даним словом. Коливання значення слова певної мови знаходить відгук у змінах інших її лексичних одиниць і найяскравіше простежується в семантичному полі даного слова.

Як науковий термін поняття *семантичне поле* ввів у обіг у 1924 році Г. Юсен. У його праці «Der Alte Orient und die Indogermanen» він тлумачив *поле* як набір слів зі спільним значенням. Інші вчені (В. Гумбольдт, Й. Трір, Й. Вайсбергер) використовували термін *система*. Загалом, деякі мовознавці розглядають *семантичне поле* як екстралінгвістичне явище, відображене в мові, а інші – як мовне явище, для вивчення якого необхідні суто лінгвістичні дані³.

Й. Трір був одним із перших, хто висловив думку про можливість дослідження лексики за допомогою семантичних полів,

¹ Близнюк К.Р. Лексико-семантичне поле як фрагмент мовної картини світу (на матеріалі семантичного мікрополя «sourage» в англійській мові). *Мова і культура*. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. Вип. 20 (188). С. 52–58.

² Nedashkivska T., Kushmar L. Associative Way from Perception to Understanding: Associative Field vs Lexical-Semantic Field. *Journal of Modern Education Review*. Academic Star Publishing Company, 2017. Vol. 7, No. 1. P. 44–50.

³ Дашкова К.В. Поняття «лексико-семантичне поле» і його структура. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 33. С. 56–60.

він розглядав семантичне поле як структуру, що складалася з певного кола понять⁴. У його семантичній теорії передбачається паралелізм між планом понятійного змісту, який представлений семантичним полем, і планом мовного вираження, представленим лексичним полем. Перш за все науковця цікавило, що може бути взято за основу в разі виокремлення певної сукупності слів із загального лексикону. Таким критерієм, на його думку, могла служити наявність загальних значень у даної групи слів⁵. З точки зору Й. Тріра, окремо взяті слова не можуть бути єдиним джерелом значення, тому проявляється самостійність виокремлених ним одиниць. Значення кожного слова визначається та взаємозалежить від подібних значень усіх слів одного семантичного поля. Таким чином, сенс слова стає зрозумілим лише за наявності уявлень про всі елементи поля, лише завдяки знакам поля⁶. Схожу точку зору мав Й.Л. Вайсгербер, який розглядав значення слова не як самостійну одиницю, а як її відносний структурний елемент. Обидва науковці розглядали ЛСП як парадигматичну категорію, тобто мали на увазі, що значення слова можна достовірно встановити лише в сукупності з лексичними одиницями, що входять до того ж семантичного (парадигматичного) поля (напр., антоніми, пароніми тощо)⁷, через алонімічний ряд компонентів ЛСП.

Поступово стало зрозуміло, що слова мають певні комбінаторні риси, які було би природньо додати до аналізу поля. Традиційно комбінаторність розглядається із синтаксичної точки зору, але В. Порциг зазначив, що синтагматична комбінаторність має спільні риси як з аспектами значення, так і з граматичними характеристиками, тобто досліджував класи слів, що мали спільне вживання, але синтаксично були несполучуваними. *Синтагматичні*

⁴ Гешко Н. Лексико-семантичне поле як системно структурне утворення та методи його дослідження. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Буков. держ. мед. ун-т, Сучас. ун-т ім. Штефана Великого*. Чернівці : БДМУ, 2014. № 2 (2). С. 73–78.

⁵ Афанасьева Л. Лексико-семантическое поле как лингвистическая единица. URL: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/4823/1/Larisa_fanasieva.pdf

⁶ Близнюк К.Р. Лексико-семантичне поле як фрагмент мовної картини світу (на матеріалі семантичного мікрополя «courage» в англійській мові). *Мова і культура*. Київ : Видавничий дім Дмитра Бурого, 2017. Вип. 20 (188). С. 52–58.

⁷ Гешко Н. Лексико-семантичне поле як системно структурне утворення та методи його дослідження. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Буков. держ. мед. ун-т, Сучас. ун-т ім. Штефана Великого*. Чернівці : БДМУ, 2014. № 2 (2). С. 73–78.

семантичні поля В. Порцига сформовані типовими для певного проміжку мовного розвитку дво- і багатокомпонентними словосполученнями. Тлумачення *поля* подібне до бачення Й. Тріра, але В. Порциг не обмежує самостійність лексичних одиниць⁸.

Ще однією виокремленою рисою семантичних полів стала їхня функціональність. Наявність у мові семантичних категорій впливає з особливостей і потреб людського мислення, отже, їх кількість і структура приблизно однакові в різних мовах, але вони відрізняються наповненістю мовними елементами і їх структуруванням, тобто конкретним мовним втіленням, що називається функціонально-семантичним полем. У сучасній лінгвістиці його тлумачать як сукупність граматичних та лексичних одиниць, основою для яких є певна семантична категорія, а також різноманітних комбінованих (наприклад, лексико-синтаксичних) засобів конкретної мови, які взаємодіють на основі спільності їхніх семантичних функцій⁹.

Семантичне поле відноситься до основних понять сучасної лексичної семантики, проте воно залишається найменш дослідженою одиницею лексики. Семантичними полями часто позначаються різні об'єднання слів, а тому немає одноманітності у вживанні термінології. Німецький мовознавець К. Еліх, наприклад, перелічує такі поняття-відповідники лексико-семантичного поля: *Sinnfeld* (смысловое поле), *lexikalisches Feld* (лексичне поле), *Strukturfeld* (структурне поле), *syntaktisches Feld* (синтаксичне поле)¹⁰.

Відповідно до сучасної концепції поля під лексико-семантичним полем розуміється семантична сукупність однотипних і відмінних елементів, пов'язаних системними відносинами. Організація в середині поля, що складається з мікрополів, має підпорядковуватись

⁸ Потапова О.Е. Вербальная репрезентация концепта. *Лексико-семантическое поле как фрагмент языковой картины мира* : монография. Чебоксары, 2020. 164 с.

⁹ Смеречинська О.В. Функціонально-семантичне поле граничності дії в німецькій та українській мовах : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Львів, 2019. 330 с.

¹⁰ Ehlich K. *Sprache und sprachliches Handeln*: Band 1: Pragmatik und Sprachtheorie. Band 2: Prozeduren des sprachlichen Handelns. Band 3: Diskurs–Narration–Text–Schrift. Berlin: Walter de Gruyter, 2007. 170 s.

як горизонтальній, так і вертикальній парадигмам¹¹. За визначенням Л. Афанасьєвої, лексико-семантичне поле – це сукупність лексем, що позначають певне поняття в широкому сенсі цього слова, з можливістю додавання фразеологізмів і лексичних матеріалів різних форм існування національної мови, навіть зі зверненням до історичних лексичних джерел у випадку діахронічної спрямованості дослідження¹².

К. Близнюк вказує на такі особливості лексико-семантичних полів: 1) одиниці поля перебувають у парадигматичних та синтагматичних відношеннях; 2) ці відношення системні за природою; 3) лексичні одиниці поля взаємовизначальні та взаємозалежні; 4) кожне ЛСП має певну незалежність, але водночас усі поля взаємопов'язані в рамках мовної лексичної системи¹³. Лексико-семантичне поле, як і будь-яка інша система, характеризується структурністю, але це особлива мовна система, тому його будова досить складна. Каркас поля утворюється сукупністю всіх парадигматичних угруповань. Парадигматичні відносини можуть мати найрізноманітніший характер і можуть бути представлені різноманітними класами лексичних одиниць, тотожних за певними смисловими ознаками¹⁴. Парадигматичні відносини відрізняються не уніфікованою спрямованістю, адже одне слово може одночасно входити в різні лексико-семантичні парадигми.

Ключовими структурними компонентами цієї системи є ядерні, периферійні зони та лексико-семантичні групи. Їхні кількісно-якісні характеристики залежать від інтенсивності зв'язків між значеннями лексем. Ядром є одиниці з інваріантним значенням, що домінують у ЛСП. Вони сполучаються значним числом інтегральних алонімів, які втілюють основні характеристики елементу дійсності, що описується. Периферію утворюють слова зі значнішою варіацією

¹¹ Опарина К. Das Lexisch-Semantische Feld als Verbalisierungsmittel des auktorialen Weltbilds im schöngeistigen Text. *The scientific heritage*. 2020, S. 28–30.

¹² Афанасьєва Л. Лексико-семантическое поле как лингвистическая единица. URL: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/4823/1/Larisa_fanasieva.pdf

¹³ Близнюк К. Р. Лексико-семантичне поле «патріотизм» в українській, англійській і польській мовах: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17. Вінниця, 2019. 263 с.

¹⁴ Афанасьєва Л. Лексико-семантическое поле как лингвистическая единица. URL: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/4823/1/Larisa_fanasieva.pdf

сем, але з нижчою комунікативною значимістю (їхні значення більш конкретні)¹⁵.

Наукові розвідки доводять, що кордони семантичних полів неможливо чітко визначити, тому статус ядерної та периферійної зон навіть у складі одного поля є аспектом відносним. Д. Джераертс підкреслює, що сприймати слова поля як елементи пазлу з чітко окресленими межами та єдиним варіантом використання – це хибне рішення. Поля не зіставляються чітко одне з одним, а довільно перетинаються в різних частинах периферії так, що інколи неможливо провести межу¹⁶. Тобто дискретно вважається фактично тільки лексика ядерної зони поля.

Варто також зазначити, що українські мовознавці ще не дійшли згоди щодо найменування утворень, які в межах поля інтегровані спільною семантикою. С. Швачко¹⁷ та О. Павлишенко¹⁸, наприклад, вивчають ці елементи як лексико-семантичні групи, нарікаючи відношення між ними загальними та окремими; родо-видовими, тобто гіперо-гіпонімічними. К. Близнюк вживає для їх позначення термін «мікрополе» і стверджує, що механізм їх структурування аналогічний системі лексико-семантичного поля: функціонують ядро та периферійна зона, утворюються міжлексемні семантичні відношення та інші внутрішньо- й зовнішньо-польові зв'язки¹⁹. Але необхідно зазначити, що структура мікрополя (або ж лексико-семантичної групи) не така комплексна, тому що кількість одиниць у ньому менша. У них важко диференціювати різні периферійні зони і неможливо сформувати ще одне поле (лише парадигматичні ланцюги).

¹⁵ Медвидь О. Категория количества в языке : моногр. Saarbrücken: LAMBERT Academic Publishing, 2013. 100 с.

¹⁶ Geeraerts D. Theories of Lexical Semantics. Oxford, NY : Oxford University Press, 2010. 362 p.

¹⁷ Кобякова И.К., Швачко С.А. Введение в сравнительную типологию номинативных и коммуникативных единиц английского, русского и украинского языков: учеб. пос. Сумы : Сумской государственной университет, 2017. 199 с.

¹⁸ Павлишенко О. А. Квантитативні характеристики лексико-семантичних полів дієслова в авторських текстах англomовної художньої літератури : дис. канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2017. 211 с.

¹⁹ Близнюк К.Р. Лексико-семантичне поле «патріотизм» в українській, англійській і польській мовах : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Вінниця, 2019. 263 с.

Не можна забувати про те, що периферійна зона в одному полі може формувати ядерну зону в іншому. Н. Гешко зауважує, що структурна цінність лексики периферії ідентична цінності домінантних лексем: «Периферія утворена одиницями, значення яких знаходиться якомога далі від ядра. Вони деталізують та конкретизують основне значення поля. Мова організована за польовим принципом, тому кожне поле обов'язково має периферію. Периферія наявна у будь-якому мовному явищі, тому її права як елемента значення слова прирівнюються до тих, якими володіє ядро»²⁰.

Лексико-семантичне поле в рамках публіцистичного тексту передбачає структуровану єдність слів на основі їхнього значення. Передумова його структурованості полягає саме у відповідності лексичного відбору та значень слів задумові автора. Значення лексико-семантичного поля в публіцистичному тексті можна розглядати з точки зору конотативного ефекту, якого він набуває в контексті. З одного боку, індивідуальність автора відіграє значну роль у лексичній структурі тексту. З іншого боку, тематична складова частина жанру породжує специфічні смислові імплікатури лексичних значень²¹. У більш широкому масштабі лексичні одиниці служать для вираження тематичного потенціалу публіцистичного тексту, при цьому фрагментарно використовуються в мікро-контекстному середовищі.

Отже, лексико-семантичне поле є великою системно-структурною одиницею лексико-семантичної системи мови. Воно об'єднує не тільки поодинокі мовні елементи (поодинокі лексеми, лексико-семантичні варіанти) на основі загальної інтегральної ознаки, а й різні лексичні парадигми різного рівня та обсягу, таким чином, кожна одиниця поля постає в ньому у всьому парадигматичному комплексі. Структурними елементами лексико-семантичного поля є ядро, лексико-семантичні групи

²⁰ Гешко Н. Лексико-семантичне поле як системно структурне утворення та методи його дослідження. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Буков. держ. мед. ун-т, Сучас. ун-т ім. Штефана Великого*. Чернівці : БДМУ, 2014. С. 76.

²¹ Holovashchenko Yu. S. Connotation of lexical semantic field in author's literary text. International scientific and practical conference «*Challenges of philological sciences, intercultural communication and translation studies in Ukraine and EU countries*», Venice, October 30–31, 2020. Venice : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020 P. 117–120.

(або мікрополя) та периферія. Можна зробити висновок про подвійність організації лексико-семантичного поля: ядерно-периферійна конфігурація елементів протиставляється лексико-семантичним групам. У контексті публіцистичного дискурсу, відповідно до інтенції автора, елементи цієї складної системи частіше тяжіють до імпліцитності, що значно ускладнює їх чітку структурування.

2. Функціонування лексико-семантичного поля «Україна» на тлі публікацій медіавидання «New pathway»

Як об'єкт дослідження, враховуючи вивчення соціолінгвального аспекту, ми взяли тексти статей канадського англомовного/україномовного соціально значимого відомого у всьому світі видання «New pathway». «New pathway» («Новий шлях») – це щотижнева газета української діаспори в Канаді, яка висвітлює політичні, культурні та суспільні аспекти життя українців у Канаді та інформує діаспору про найважливіші події в соціально-політичному та культурному житті України²². Примірники включають статті як українською, так і англійською мовами, при цьому інформація стосовно Канади та діяльності уряду по відношенню до діаспори друкується виключно англійською мовою. На офіційному сайті видання також наявні новини про ситуацію в Україні, які продубльовано обома мовами.

Для свого дослідження ми проаналізували 15 англомовних статей, виданих за період квітня 2021 року і які розкривали ситуацію в Україні та її становище на міжнародній арені. У підсумку ми змогли виокремити низку атрибутивних лексичних одиниць (всього 52 позиції), що входять до ЛСП «Україна» і мають різну частотність уживання. Наочно інтенсивність появи певних англомовних лексичних одиниць зображена на рис. 2.1 та рис. 2.2, що дозволяє нам розподілити їх на три відповідні зони: приядерну, напівпериферійну та периферійну.

²² «New Pathway. Online newspaper. URL: <https://www.newpathway.ca/>

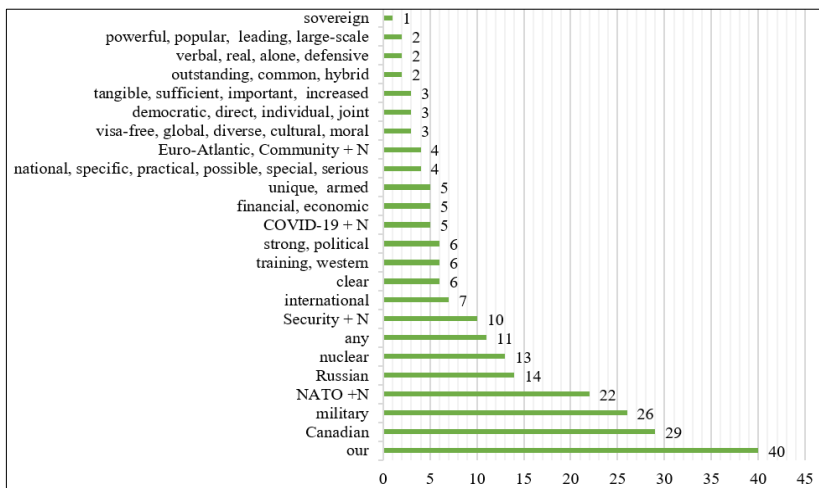

Рис. 2.1. Графік частотності атрибутивної лексики ЛПС «Україна» в англomовних статтях видання «New pathway»

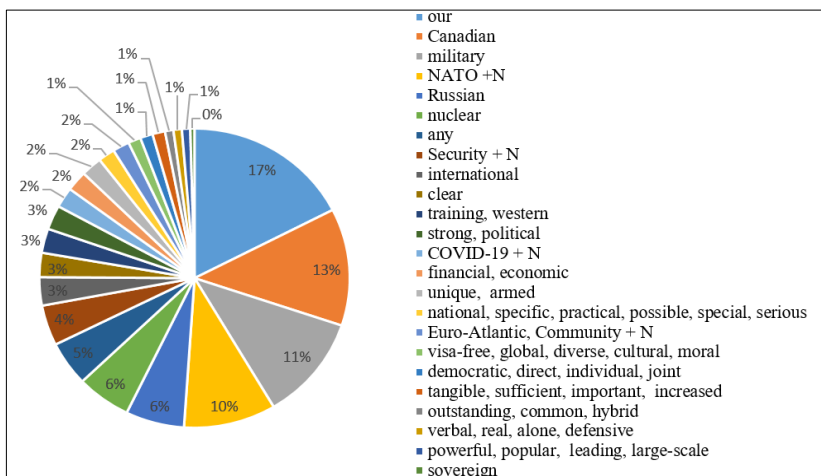

Рис. 2.2. Діаграма відсоткової співвіднесеності атрибутивної лексики ЛПС «Україна» в англomовних статтях видання «New pathway»

Таким чином, до приядерної зони ми включаємо одиниці з діапазоном частотності 4–17% (10–40 у числовому значенні), а саме: *our* (17%), *Canadian* (13%), *military* (11%), *NATO + N constructions* (10%), *Russian* (6%), *nuclear* (6%), *any* (5%), *Security + N constructions* (4%). Характеризуючи вибрану лексику як приядерну зону, ми стверджуємо, що семантика та специфіка її функціонування в межах ЛСП «Україна» має найбільш істотне значення для транслювання інформації, реалізації іллокуції та створення певної картини України для реципієнта.

Напівпериферійну зону формують елементи з частотним діапазоном 2–3% (4–7 у числовому значенні), а саме: *international* (3%), *clear* (3%), *training* (3%), *western* (3%), *strong* (3%), *political* (3%), *COVID-19 + N constructions* (2%), *financial* (2%), *economic* (2%), *unique* (2%), *armed* (2%), *national* (2%), *specific* (2%), *practical* (2%), *possible* (2%), *special* (2%), *serious* (2%), *Euro-Atlantic* (2%), *community + N constructions* (2%). Виокремлені лексичні одиниці можуть уже не виражати безпосереднього зв'язку з домінантним елементом поля, але їхня семантика набуває нових відтінків значення в поєднанні з контекстом вживання.

Відповідно, периферійна зона включає всі елементи з діапазоном $0 \geq 1\%$ (1–3 у числовому значенні), а саме: *visa-free*, *global*, *diverse*, *cultural*, *moral*, *democratic*, *direct*, *individual*, *joint*, *tangible*, *sufficient*, *important*, *increased*, *outstanding*, *common*, *hybrid*, *verbal*, *real*, *alone*, *defensive*, *powerful*, *popular*, *leading*, *large-scale*, *sovereign*. Окреслені лексичні одиниці розширюють та деталізують властивості ядра «Україна» в англomовній діаспорній публіцистиці, поступово переходячи до периферії інших суміжних ЛСП. Периферія є нестабільною зоною, кількісно-якісний склад елементів якої коливається в залежності від конкретної ситуації використання. У нашому випадку наповненість цієї зони залежить від тематики статті діаспорного видання.

У відповідних україномовних варіантах статей газети «New pathway» нами також було зроблено вибірку атрибутивних одиниць лексико-семантичного поля «Україна». Наведені нижче графік на рис. 2.2 та діаграма на рис. 2.3 відображають показники, які ми отримали після проведення кількісного аналізу щодо ядерно-периферійної структури цього поля. Завдяки цьому ми також можемо умовно об'єднати їх у три лексико-семантичні зони: приядерну, напівпериферійну та периферійну.

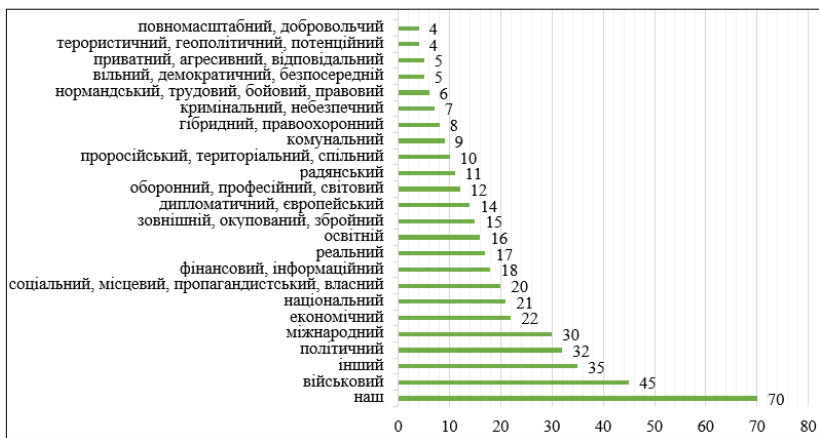

Рис. 2.3. Графік частотності атрибутивної лексики ЛПС «Україна» в україномовних статтях видання «New pathway»

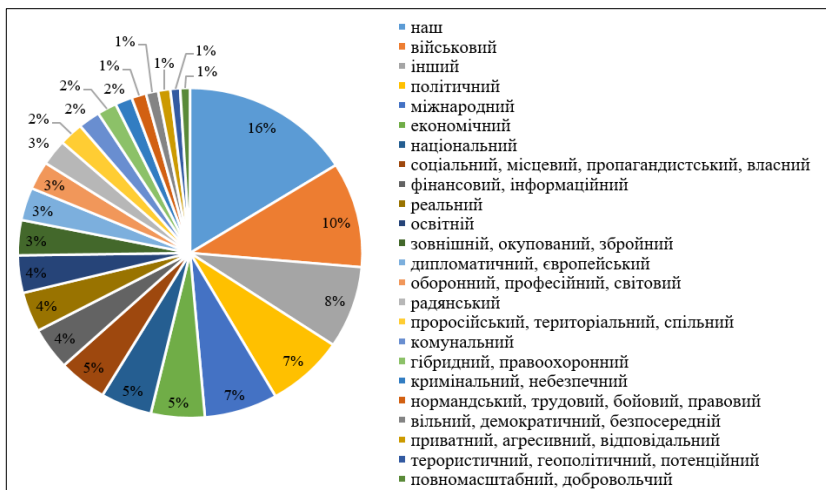

Рис. 2.4. Діаграма відсоткової співвіднесеності атрибутивної лексики ЛПС «Україна» в україномовних статтях видання «New pathway»

Згідно з нашими підрахунками, до приядерної зони належать одиниці з діапазоном 4–16 % (16–70 у числовому значенні), а саме: *наш, військовий, інший, політичний, міжнародний, економічний,*

національний, соціальний, місцевий, пропагандистський, власний, фінансовий, інформаційний, реальний, освітній. Як було зазначено раніше, семантика цих лексем є найістотнішою для забезпечення цілеспрямованої комунікації та формування мовної картини світу адресата. Наповненість приядерної зони залежить від світової та національної ситуації, а також від тематичної спрямованості конкретного періодичного видання.

Діапазон частотності атрибутивних елементів напівпериферійної зони становить 2–3 % (7–15 у числовому значенні), а саме: *зовнішній, окупований, збройний, дипломатичний, європейський, оборонний, професійний, світовий, радянський, проросійський, територіальний, спільний, комунальний, гібридний, правоохоронний, кримінальний, небезпечний*. Лексеми напівпериферійної зони мають додаткові відтінки значення, але все ще можна простежити їх зв'язок з ядром та елементами приядерної зони.

Периферійну зону формують всі елементи з діапазоном $0 \geq 1$ % (1–7 у числовому значенні), а саме: *нормандський, трудовий, бойовий, правовий, вільний, демократичний, безпосередній, приватний, агресивний, відповідальний, терористичний, геополітичний, потенційний, повномасштабний, добровольчий*. У межах ЛСП «Україна» значення цих лексем деталізується, а спектр позначуваних ними понять звужується, тому частотність їх помітно нижча. Натомість вони надають повідомленню конкретики.

Отже, на основі зробленого кількісного аналізу одиниць ЛСП «Україна» можна окреслити такий узагальнюючий семантичний ряд: *our/наш* → *military/військовий* → *nuclear/ядерний* → *international/міжнародний* → *COVID-19* → *financial/фінансовий* → *democratic/демократичний* → *common/спільний* → *powerful/потужний* → *leading/провідний* → *sovereign/незалежний*, кожний елемент якого може бути ядром відповідного лексико-семантичного мікрополя, що формує основний концептуальний вектор однієї з основних медіа української діаспори в Канаді «New pathway», який направлений на свободу, суверенність та демократію в українському суспільстві. Але помітно менший відсоток використаних лексичних одиниць із подібним семантичним наповненням та превалювання, семантика яких пов'язана з проблемним становищем на Батьківщині, свідчить про те, що шлях до вільної України важкий, тернистий та довгий, але простий займенник *our*, що має великий відсоток вживання як в англomовному варіанті видання, так і в українomовному, додає оптимізму.

Важливо зазначити, що соціолінгвальне значення згаданих лексичних одиниць неможливо повноцінно визначити без аналізу функціонування їхньої семантики під впливом дискурсивного і контекстуального навантаження.

Лексема *our/naui* позначає приналежність до або зв'язок з певним явищем чи групою, також виражає володіння. У статтях «New pathway» перше значення даної одиниці використовується в контексті канадсько-російських відносин, а друге – для характеристики ситуації в Україні в цілому і причетності української діаспори в Канаді до подій, що відбуваються на Батьківщині, чим і пояснюється її висока частотність. Причиною такого інтенсивного використання є трансляція підтримки з боку канадської діаспори української держави. Наприклад, (1) «*Our support and commitment are based on something far more important than politics. It's based on shared humanity*» («*Наша підтримка і відданість ґрунтуються на чомусь набагато важливішому за політику. Вони ґрунтуються на спільній людяності*»). Автори таким чином окреслюють зв'язок між двома країнами, двома народами, нагадують про спільну історію.

Висвітлюючи події в Україні, автори тижневика значною мірою цитують міністрів іноземних справ або роблять витяги з інтерв'ю українських політиків. З цієї причини в текстах їхніх статей часто зустрічається лексема *our/naui* із семантикою володіння. Такий підхід, хоча і проводить межу між двома країнами, підкреслює важливість для України своєї незалежності та окремішності, виражає прагнення її громадян залишатись одним цілим. Наприклад, (2) «*We are committed to reforming our army and defense sector, but reforms alone will not stop Russia*» («*Ми віддані реформуванню нашої армії та оборонного сектору, але одними реформами Росію не зупинити*»); (3) «*NATO membership is our strategic goal*» («*Вступ до НАТО – наша стратегічна мета*»). Це дозволяє представникам діаспори зрозуміти ціннісні орієнтири, які актуальні для українців на даному етапі розвитку країни, провести паралелі з їхніми власними пріоритетами.

Періодика видається українською діаспорою в Канаді, тому цілком очевидною є висока частотність лексеми *Canadian/канадський*, яка використовується для визначення будь-чого, що пов'язане з Канадою. Але основною ідеєю, яку поширює в маси газета, є величезна та цінна підтримка, що надається Україні з боку не лише канадської діаспори, а й уряду Канади в цілому.

Наприклад, (4) «*The President of Ukraine also thanked Trudeau for the Canadian military training mission Operation Unifier*» («Президент України також подякував Трюдо за канадську військово-навчальну місію операції «Unifier»»). Тобто акцентується факт того, що навіть підпорядкованість різним державам не може стати на заваді, коли йдеться про допомогу своїй етнічній батьківщині. Автори підвищують рівень почуття власної важливості діаспори, цим самим підтримуючи і навіть збільшуючи її стурбованість долею громадян України. Зі схожою метою використовується конструкція *community + N/громадський*, що входить до напівпериферійної зони ЛСП. Лексема *community* в атрибутивній позиції наділена семантикою відчуття належності до спільноти, групи, народності. Наприклад, (5) «*The two organizations will come together to produce a year full of learning, exploration and community connections*» («Дві організації об'єднують зусилля, щоб провести рік, наповнений навчанням, дослідженнями та громадськими зв'язками»). Вона зустрічається не так часто, але завдяки її семантиці істотніше відчувається налагодження та підтримання соціокультурного зв'язку між територіально розділеними членами однієї етнічної спільноти. До того ж якщо українська діаспора є спільнотою за своїм визначенням, то громадян України було б недоречно описувати подібним терміном, оскільки вони репрезентують суспільство. Але саме ця лексема є найкращим вибором задля наближення цих спільностей одна до одної та створення у свідомості діаспори певної аналогії для її асоціювання себе як частини українського суспільства.

Із цією ж метою в периферійній зоні функціонують лексеми *common/спільний* та *joint/об'єднаний*, які використовуються на позначення семантики спільності, належності кільком особам одночасно. Наприклад, (6) «*It has been suggested that Canada could even create joint ventures to manufacture arms in Ukraine*» («У розмові навіть припускалась можливість створення Канадою в Україні об'єднаних підприємств із виробництва зброї»). Використання цього твердження імпліцитно запевняє, що навіть за відсутності подібностей ці дві спільноти завжди можуть створити те, що їх поєднуватиме, зробить їх ближчими.

Наступним елементом (приядерної зони) є лексема *military/військовий*, яка використовується на позначення явищ, що стосуються військової діяльності та її залучення для досягнення соціальних цілей. Наприклад, (7) «*Whatever the reason, the world*

must always be wary of any military actions taken by Putin» («Якою б не була причина, світ завжди повинен бути насторожі будь-яких військових дій, до яких вдається Путін»). У межах ЛСП «Україна» дана лексема входить до складу одразу кількох лексико-семантичних груп: Канада, Росія, міжнародні відносини. Така диференціація теж зрозуміла, адже на міжнародній арені найбільшу увагу привертає саме військова ситуація в Україні та її відносини зі східним сусідом, тому в періодиці канадської діаспори ця тема теж описується найчастіше. Але треба звернути увагу на те, що в лексико-семантичній групі «Канада» семантика лексеми *military* стосується не військових дій, а допомоги у сфері воєнної підготовки. Наприклад, (8) «*Besides military equipment and military training programs, it also includes assistance in reforming the security and defence sector in compliance with NATO standards*» («Крім військової техніки та програм військової підготовки, вона також передбачає допомогу в реформуванні сектора безпеки та оборони згідно зі стандартами НАТО»). Тобто в черговий раз акцентується внесок Канади у збереження української державності, завдяки чому її важливість для діаспорян підвищується, а вони самі відчують міцніші зв'язки з громадянами України.

У межах ЛСП «Україна» лексема *military/військовий* є невід'ємною одиницею контексту, пов'язаного з Росією, коли йдеться про агресію, ведення воєнних дій та активних збройних виступів. Наприклад, (9) «*Large movements of troops and military hardware have been spotted massing on Ukraine's eastern borders as well as in Crimea*» («На східних кордонах України та в Криму було помічене значне просування військ і військової техніки»); (10) «*The Russian Federation continues to build up its military presence at the border with Ukraine causing extreme tension not only in that country, but in the world as a whole*» («Російська Федерація продовжує нарощувати військову присутність на кордоні з Україною, цим самим викликаючи надзвичайне напруження не тільки в цій країні, а й у цілому світі»). Лексична одиниця *military* семантично об'єднується із синонімами *belligerent/воюючий*, *hostile/ворожий*, *bellicose/агресивний* – наявність таких відтінків семантики вказує на занепокоєння авторів статей воєнною ситуацією в Україні та її територіальною цілісністю в цілому. Подібні повідомлення апелюють як до загальнолюдських, так і до національних цінностей реципієнта. Діаспоряни є представниками двох культурно-соціальних спільнот, тому важливим є пробудження саме почуттів

української ідентичності та посилення рівня емпатії, адже майже ніхто з них не знайомий з поняттям війни безпосередньо.

До алонімічного ряду ЛСП «military» також входять контекстуальні синоніми *resolute/рішучий* та *brave/хоробрий*, які додають значеннєвих відтінків лексемі *military* – вже йдеться про рішучість і хоробрість, бажання забезпечити воєнну підтримку та спільно протистояти потенційній загрозі. Наприклад, (11) «*He called on NATO members to pay more attention to security issues in the Black Sea and to strengthen their military presence in the Black Sea region*» («Він закликав членів НАТО приділяти більше уваги питанням безпеки в Чорному морі та зміцнити свою військову присутність у Чорноморському регіоні»); (12) «*However, while the document refers to assurances, it does not impose a legal obligation of military assistance on its parties*» («Тим не менш, хоча в документі і згадуються гарантії, він не накладає на сторони юридичного зобов'язання щодо надання військової допомоги»). Тобто діаспора вже виступає як представник міжнародної спільноти і має можливість оцінити діяльність організації та її плани стосовно надання допомоги. Відповідно, відсутність будь-яких дій формує у свідомості діаспорян образ незахищеної країни, котра потребує допомоги та підтримки, викликає стурбованість громадян щодо майбутнього.

В окресленому нами ЛСП «Україна» активно функціонує ще один контекстуальний синонім лексеми *military*, який знаходиться в напівпериферійній зоні, оскільки має дещо вужчу семантику – *armed/збройний*, що вживається конкретно на позначення використання чи застосування зброї. Наприклад, (13) «*Over the past few weeks the Russian Federation has been building up its armed presence along its border with Ukraine*» («Протягом останніх кількох тижнів Російська Федерація нарощує свою збройну присутність на кордоні з Україною»). Якщо порівняти даний приклад із попереднім (№ 10), то відчутною стає різниця в семантиці, яку передають обидві лексеми. Відповідно, відрізняється і вплив наведених тверджень на реципієнта (у нашому випадку – українську діаспору). Читаючи повідомлення про нарощення військової потужності, у свідомості адресата залежно від його базових знань і соціального досвіду може виникати розмитий образ та формуватися різні асоціації. У разі отримання інформації про збройну акумуляцію з'являється чітке розуміння рівня та реальності загрози, виникає бажання докласти всіх зусиль, аби убезпечити населення від небезпечної перспективи або хоча б мінімізувати її наслідки.

Високою частотністю вживання відрізняється також конструкція *NATO + N/що стосується НАТО*, в якій абревіатура виконує роль атрибутива до іменника, що стоїть у препозиції. Семантика конструкції передає належність до організації НАТО або співвіднесеність з нею в певних аспектах. У свою чергу сама абревіатура використовується на позначення міжнародної організації, яка забезпечує воєнну підтримку своїм членам (Канаді, США та європейським країнам). Наприклад, (14) «*The NDP will continue to strongly support Ukraine's bid to join the MAP program and we have and will continue to push the government to advocate for this with our NATO allies*» («НДП продовжуватиме рішуче підтримувати прагнення України приєднатися до програми ПДЧ, і ми, як і раніше, продовжимо спонукати уряд відстоювати цю ініціативу перед нашими союзниками в НАТО»). Оскільки Канада входить до складу НАТО, а Україна має серйозні наміри долучитись до цієї організації, зрозумілим є пильне вивчення даного питання з боку україно-канадської діаспори. Трансляція інформації про рішучість української держави та її підтримку з боку канадського уряду в діаспорян створює образ відповідальної, впевненої у своїх силах та готової до дій України. Крім того, Канада зображується потенціальним медіатором у перемовинах стосовно членства України в НАТО. Наприклад: (15) «*Now we expect Canada to help us to build good communication with all the NATO members*» («Тепер ми очікуємо, що Канада допоможе нам налагодити гарні зв'язки з усіма членами НАТО»). Це в черговий раз підкреслює для представників діаспори важливість україно-канадських відносин і значимість внеску, який вони можуть зробити.

Концептуальним синонімом для даної лексеми слугує одиниця *Euro-Atlantic/євроатлантичний*. Вона має низьку частотність, а її семантика конкретизує значення основного атрибутива (виражає певну геополітичну належність чи спрямованість), тому вона, відповідно, знаходиться в периферійній зоні. Її варіантність пояснюється вузьким спектром використання і неможливістю повноцінно замінити гіперонім. Наприклад, (16) «*NATO welcomes Ukraine's and Georgia's Euro-Atlantic aspirations for membership in NATO*» («НАТО вітає євроатлантичні прагнення України та Грузії щодо членства в НАТО»). Через свої вагомі діяльнісні інвестиції в підтримання української єдності спільнота діаспори ще сильніше відчуває зв'язок зі своєю етнічною батьківщиною.

У межах виокремленого нами ЛСП «Україна» функціонує ще один алонім – лексема *international/міжнародний* із напівпериферійної зони. Семантично ця лексична одиниця передає значення масштабності, глобальності, транскордонного поширення. Наприклад, (17) «*This has sparked considerable alarm not only in Ukraine, but throughout the international community*» («*Це спровокувало серйозну тривогу не тільки в Україні, але й у всій міжнародній спільноті*»). До цього алонімічного ряду також можна додати лексему *global/глобальний*, яка виражає більш широку семантику всесвітнього, повноцінного залучення. Наприклад, (18) «*We know that we live in an increasingly interconnected world where the global economy is very competitive*» («*Ми знаємо, що живемо у країні взаємозалежного світі, де глобальна економіка дуже конкурентоспроможна*»). Загалом, звертаючи увагу на слова зі значенням міжнародності, читач характеризує для себе Україну як державу з широкими поглядами, яка відкрита до співпраці та взаємодії. Завдяки цьому підвищується прихильність україно-канадської діаспори до починань України, виникає певне поблажливе та прихильне ставлення до неї як до молодшого недосвідченого колеги.

В умовах напружених україно-російських взаємин дуже часто використовується атрибут *Russian/російський*, і статті в «New pathway» не стали виключенням. Ця лексема належить до приядерної зони і семантично позначає будь-що, що має відношення до Росії. Наприклад, (19) «*The pressure continues growing permanently in response to the Russian aggressive acts*» («*Тиск продовжує безперервно зростати у відповідь на агресивні дії Росії*»). Публікована інформація має виключно проукраїнське спрямування і жодним чином не виправдовує дій українського східного сусіда. Наприклад, (20) «*Russian media and official government spokespersons have been voicing menacing threats*» («*Російські ЗМІ й офіційні представники уряду виступають із залякуючими погрозами*»). Завдяки цьому діаспорна спільнота має можливість об'єктивно поглянути на ситуацію та скомпонувати власну точку зору стосовно неї. Паралельно відбувається апелювання до почуття патріотизму та любові до української держави, яке не варто плутати із жалем. Читаючи статті періодики, діаспоряни сприймають події як такі, що відбуваються з ними, тому характерною є глибока стурбованість майбутнім українського народу.

У квітневих випусках газети «New pathway» високою частотністю також характеризується лексема *nuclear/ядерний*, семантичне навантаження якої варіюється в залежності від лексико-семантичних груп її вживання: *Росія, Чорнобильська катастрофа*. У межах першої групи лексема описує зброю, яка використовує атомну енергію. Наприклад, (21) «*It is turning into a “third world” country, albeit with a large military and nuclear weapons*» («Вона перетворюється на країну «третього світу», хай навіть і з великою армією та ядерною зброєю»). В україно-канадського читача підтвердження російської ядерної потужності викликає ескалацію напруги і страх за майбутнє України. Оскільки діаспорі не загрожує напад із застосуванням атомної зброї, опис складної ситуації в Україні – це єдиний спосіб для пробудження патріотичних почуттів та спонукання до надання посильної допомоги.

Інтенсивність уживання лексеми *nuclear/ядерний* у квітневій періодиці пояснюється катастрофою 26 квітня 1986 року. Те, що редактори газети звертають увагу діаспори на такі болючі моменти української історії, віддзеркалює їх позиціонування себе як частини нашої спадщини, їхню готовність приймати Україну не лише сильною і незалежною, але й надломленою і спраглою. Наприклад, (22) «*Let us remember and commemorate this event, so that it may never again be repeated and so the world will understand not only the dangers that attend the careless handling of nuclear power, but also what happens when a rogue state lies to its own citizens and then to the entire world*» («Пам'ятаймо та відзначаймо цю подію, щоб вона ніколи більше не повторилася, а світ усвідомив не тільки небезпеку, пов'язану з небалим використанням ядерної енергії, але й те, що трапляється, коли неблагонадійна держава бреше своїм громадянам, а потім і всьому світу»). Нащадки діаспорян трьох еміграційних хвиль знають про переваги і недоліки політики СРСР лише з розповідей та подібних інформативних статей, тому надважливим є їх правдиве та критичне подання. Формування повноцінного образу Радянського Союзу імунізує дії України стосовно збереження своєї цілісності, незалежності та демократичного устрою і водночас асоціює його з Росією. Таким чином, каталізується сприймання діаспорної спільноти себе як частини саме української нації та етнічності.

У конструкції *security + N/нов'язаний з безпекою* лексема *security* виконує атрибутивну функцію та керується семантикою відчуття

захищеності, спокою, впевненості, віддаленості від хвилювань. Наприклад, (23) «*Ukraine needs to be provided bilaterally with tangible security assistance for building new and interoperable defensive capabilities of Ukraine's Armed Forces*» («Україні на двосторонньому рівні має бути надана відчутна допомога у сфері безпеки для побудови нових та сумісних оборонних можливостей Збройних Сил України»). Реципієнт розуміє, що для реалізації відчуття безпеки Україна потребує сторонньої допомоги, і це знайома йому ситуація. Імігруючи до Канади, жителі України прагнули забути турботу і впевненість у майбутньому, але для цього необхідна була прихильність канадського уряду й підтримка місцевого населення. Саме тому діаспоряни екстраполюють свій досвід на сьогоднішній день, намагаючись надати різного роду допомогу.

Лексема *strong/міцний* використовується на позначення семантики стійкості, міцності, витривалості та часто зустрічається у словосполученні *strong ties*. Наприклад, (24) «*And it is in that spirit that the UCC will continue to work and represent our community and to grow the already strong ties between Canada and Ukraine*» («*I came в цьому дусі УКК продовжуватиме працювати і представляти нашу громаду та розвивати і без того міцні зв'язки між Канадою та Україною*»). Подібні словосполучення роблять україно-канадські зв'язки більш значимими, попереджують можливе віддалення спільноти від України через складнощі. Створюється відчуття своєрідної кругової поруки, через що також підвищується рівень довіри до української держави. У цьому семантичному ряді є лексема *powerful/потужний*, яка набуває відмінних контекстуально-семантичних ознак: виражає широкі повноваження, владу, впливовість. Наприклад, (25) «*The U.S. and NATO should send some of their powerful naval forces on patrol into the Black Sea*» («*США і НАТО повинні відправити частину своїх потужних військово-морських сил на патрулювання до Чорного моря*»). До цього ж алонімічного ряду належить атрибутивна одиниця *leading/керівний*, чие значення є набагато вужчим і від того конкретнішим: транслюється успішність, превалювання, домінування. Наприклад, (26) «*Bearing in mind Canada's strong support for Ukraine in the past including the leading role we played in getting Ukraine to be recognized as a NATO Enhanced Opportunities Partner...*» («*Беручи до уваги значну підтримку, яку Канада надавала Україні в минулому, включно з визначальною роллю, яку ми зіграли у визнанні України партнером НАТО по програмі ЕОР...*»). У контексті статей

діаспорної публіцистики всі перераховані елементи виступають атрибутами до характеристики інших країн та потенційних союзників України, зокрема до Канади. Таким чином, Україна визнає їх непересічне значення для реалізації своїх планів та показує готовність співпрацювати і вчитись на умовах, установлених цими країнами. Тобто для діаспори Україна – це відкрита для перемовин і реформ країна, діяльність якої спрямована на деескалацію конфліктів.

Передаючи семантику винятковості, незвичності та неповторності, лексема *unique/унікальний* акцентує увагу діаспори на тому, що, незважаючи на свої кроки в напрямку міжнародних союзів та світового визнання, Україна залишається самобутньою державою зі своєю культурною спадщиною. Відокремлюються також зв'язки безпосередньо з Канадою, наприклад (27) «*The unique partnership that we are announcing today will serve to further strengthen the deep-rooted, people-to-people ties between our two countries*» («*Унікальне партнерство, про яке ми оголошуємо сьогодні, сприятиме подальшому зміцненню глибоко укорінених міжособистісних зв'язків між нашими двома країнами*»). Завдяки цьому україно-канадська діаспора відчуває себе не просто особливим учасником процесу розвитку України, але й частиною української спільності як такої.

Отже, елементи лексико-семантичного поля «Україна» у виданні «*New pathway*» мають на меті викликати в україно-канадської діаспори прагнення налагоджувати та підтримувати зв'язки зі своєю етнічною батьківщиною. Семантичне навантаження більшості лексем у контексті статей видання «*New pathway*» набуває нового прагматичного потенціалу – вони апелюють до національних цінностей, пробуджують почуття патріотизму, викликають стурбованість долею громадян України. Завдяки вдалому вибору та контекстуально обумовленому функціонуванню лексичних одиниць у публікаційних матеріалах, що стосуються налагодження міжнародних відносин, Україна зображується в якомога кращому ракурсі. Незважаючи на те, що одиниці ЛСП «Україна» не вирізняються значною емоційною забарвленістю, вони створюють атмосферу розуміння соціальної структури спільноти адресата, його історії та культурних особливостей, що дозволяє адресанту досягти встановленої прагмокомунікативної мети.

ВИСНОВКИ

Соціолінгвальний підхід до аналізу англомовного та україномовного варіантів лексико-семантичного поля «Україна» дозволяє встановити основні соціальні сфери, яких торкається видання «New pathway», для формування образу України у світі.

Вивчення соціолінгвального аспекту публіцистичного дискурсу – це дослідження функціонування мов у нерозривній єдності із суспільними явищами, впливу мови на існування та розвиток соціуму, а також, навпаки, екстраполяції наслідків різних суспільних і культурних явищ на функціонування та розвиток мови. Однією з головних особливостей соціолінгвістики є її взаємодія з реальними людьми як джерелом мовлення, а не з ідеальною мовною структурою. Одним із видів такої взаємодії є функціонування публіцистичного дискурсу, який задля здійснення впливу і в межах певної мовної спільноти керується набором дискурсивно зумовлених лексико-семантичних одиниць. Навіть надмірність клішованих і стереотипованих мовних зворотів та мовленнєвих структур не заважає публіцистиці слугувати джерелом нетипових лексичних сполук та семантичних об'єднань, що створюють інноваційне семантичне навантаження. Саме тому в контексті публіцистичного дискурсу одні й ті самі елементи ЛСП набувають нової інтенції та прагматики залежно від цілей повідомлення.

Поняття ЛСП об'єднує не тільки поодинокі мовні елементи на основі загальної інтегральної ознаки, а й лексичні парадигми різного рівня та обсягу. Можна зробити висновок про мульти-модальність та парадигматичність організації лексико-семантичного поля, зокрема, ядерно-периферійна структура поля екстраполюється на його складники – лексико-семантичні групи. Таким чином, кожна одиниця поля посідає відповідну позицію у всьому полевому комплексі. У контексті публіцистичного дискурсу елементи цієї складної системи виконують функції – від експлікаційних до імплікаційних, що реалізуються через певне змістове наповнення тексту (у нашому випадку газетної статті) відповідно до інтенцій автора.

Алонімічні елементи лексико-семантичного поля «Україна» у виданні «New pathway» мають на меті викликати у читача, зокрема в україно-канадської діаспори, прагнення налагоджувати та підтримувати зв'язки зі своєю етнічною батьківщиною. Семантичне навантаження більшості лексем у контексті статей видання набуває наразі нового прагматичного потенціалу – вони апелюють до

національних цінностей, пробуджують почуття патріотизму, викликають стурбованість долею громадян України, про що свідчить кількісний аналіз лексико-семантичного наповнення публікацій. Через територіальну віддаленість і фактичне незнання внутрішніх політичних та суспільних проблем українського населення акцент статей робиться на зовнішньополітичній діяльності України та врегулюванні нею конфлікту зі східним сусідом. Завдяки вдалому вибору та дискурсивному вживанню мовленнєвих одиниць і конструкцій, що мають семантичне наповнення, яке корелює з ЛСП «Україна», наша Батьківщина зображується в якомога кращому ракурсі. Стиль написання статей у газеті залишається нейтральним, без різких характеристик чи критики, що пояснюється специфікою англомовної публіцистики. Незважаючи на те, що лексичні одиниці поля не вирізняються емоційною забарвленістю, розуміння соціальної структури спільноти адресата, його історії та культурних особливостей все ж дозволяє адресанту досягти встановленої комунікативної мети.

Ці результати мають значимість для подальших розвідок у сфері прагмалінгвістики, етнолінгвістики, політології, психології мас тощо. Крім того, включення контексту до аналізу лексико-семантичного поля дає поштовх для детальнішого дослідження теорії функціонально-семантичних полів та специфіки їх функціонування.

АНОТАЦІЯ

Стаття досліджує соціолінгвальний аспект функціональних особливостей лексичних одиниць лексико-семантичного поля «Україна» в межах публіцистичного дискурсу на матеріалі всесвітньовідомої газети української діаспори в Канаді «New Pathway», визначає вплив соціокультурних факторів на прагматику повідомлень, використовуючи дискурсивний, контекстуальний і компаративний аналіз англомовного і україномовного варіантів медіавидання.

Метою дослідження є аналіз впливу соціальних та геополітичних факторів різних спільнот на квантитативний і квалітативний склад лексико-семантичного поля «Україна» зокрема і на розвиток функціонально-семантичного складника лексичного прошарку англомовної та україномовної публіцистики в цілому.

Дослідження доводить, що використання великої кількості усталених дискурсивно зумовлених лексико-семантичних одиниць

на сторінках видання «New Pathway», надмірність клішованих і стереотипованих мовних зворотів та мовленнєвих структур не заважає публіцистиці слугувати джерелом нетипових лексичних сполук та семантичних об'єднань, які створюють інноваційне семантичне навантаження, та одні й ті самі елементи в межах лексико-семантичного поля (в нашому випадку ЛСП «Україна») набувають нової інтенції та прагматики залежно від цілей повідомлення, сприяючи створенню нового комплексного домінуючого образу. Семантичне навантаження більшості лексем у контексті статей видання набуває наразі нового прагматичного потенціалу – вони апелюють до національних цінностей, пробуджують почуття патріотизму, викликають стурбованість долею громадян України, про що свідчить кількісний аналіз лексико-семантичного наповнення публікацій.

Література

1. Афанасьева Л. Лексико-семантическое поле как лингвистическая единица. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/4823/1/Larisa%0Aafanasieva.pdf>
2. Близнюк К. Лексико-семантическое поле как фрагмент мовної картини світу (на матеріалі семантичного мікрополя «courage» в англійській мові). *Мова і культура*. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. Вип. 20 (188). С. 52–58.
3. Близнюк К.Р. Лексико-семантическое поле «патріотизм» в українській, англійській і польській мовах : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Вінниця, 2019. 263 с.
4. Гешко Н. Лексико-семантическое поле как системно структурне утворення та методи його дослідження. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини*. Буковинський державний медичний ун-т, Сучасний ун-т ім. Штефана Великого. 2014. № 2 (2). С. 73–78.
5. Дашкова К.В. Поняття «лексико-семантическое поле» і його структура. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. Вип. 33. С. 56–60.
6. Кобякова И.К., Швачко С.А. Введение в сравнительную типологию номинативных и коммуникативных единиц английского, русского и украинского языков : учеб. пос. Сумы : Сумской государственной университет, 2017. 199 с.
7. Медвідь О.М. Категория количества в языке : моногр. Saarbrücken : LAMBERT Academic Publishing, 2013. 100 p.

8. Павлишенко О.А. Квантитативні характеристики лексико-семантичних полів дієслова в авторських текстах англомовної художньої літератури : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2017. 211 с.

9. Потапова О.Е. Вербальная репрезентация концепта. Лексико-семантическое поле как фрагмент языковой картины мира : монография. Чебоксары, 2020. 164 с.

10. Смеречинська О.В. Функціонально-семантичне поле граничності дії в німецькій та українській мовах : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Львів, 2019. 330 с.

11. Ehlich K. Sprache und sprachliches Handeln: Band 1: Pragmatik und Sprachtheorie. Band 2: Prozeduren des sprachlichen Handelns. Band 3: Diskurs – Narration – Text – Schrift. Berlin : Walter de Gruyter, 2007. 170 s.

12. Geeraerts D. Theories of Lexical Semantics. Oxford, NY : Oxford University Press, 2010. 362 p.

13. Holovashchenko Yu. S. Connotation of lexical semantic field in author's literary text. International scientific and practical conference «Challenges of philological sciences, intercultural communication and translation studies in Ukraine and EU countries», Venice, October 30–31 2020. Venice : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2020 P. 117–120.

14. Nedashkivska T., Kushmar L. Associative Way from Perception to Understanding: Associative Field vs Lexical-Semantic Field. *Journal of Modern Education Review*. Academic Star Publishing Company, 2017. Vol. 7. № 1. P. 44–50.

15. Oparina K. Das Lexisch-Semantische Feld als Verbalisierungsmittel des auktorialen Weltbilds im schönggeistigen Text. *The scientific heritage*. 2020. S. 28–30.

Ілюстративний матеріал

1. New Pathway. Online newspaper. URL: <https://www.newpathway.ca/>

2. Can we do Better?: Erasure and Myths of Ukrainian-Indigenous Relations in Canada with Leah Hrycun. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/event/can-we-do-better-erasure-and-myths-of-ukrainian-indigenous-relations-in-canada-with-leah-hrycun/>

3. Canada should take the lead in aiding Ukraine's path to NATO. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/canada-should-take-the-lead-in-aiding-ukraines-path-to-nato/>

4. Get tough with Putin. An Open Letter to Parliament. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/get-tough-with-putin-an-open-letter-to-parliament/>

5. Kuleba urges sectoral sanctions against Moscow. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/kuleba-urges-sectoral-sanctions-against-moscow/>

6. Marking the 35th anniversary of Chernobyl. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/marking-the-35th-anniversary-of-chernobyl/>

7. New branches for Dzhherelo in Lviv. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/new-branches-for-dzherelo-in-lviv/>

8. Putin must not be allowed to run rampant over Ukraine. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/putin-must-not-be-allowed-to-run-rampant-over-ukraine/>

9. The Psycho-ology of Putin. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/the-psycho-ology-of-putin/>

10. The Ukrainian garden. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/the-ukrainian-garden/>

11. Threads That Connect project to focus on. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/threads-that-connect-project-to-focus-on/>

12. UCU weathers COVID-19 to keep its top status among Ukrainian Canadian credit unions. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/ucu-weathers-covid-19-to-keep-its-top-status-among-ukrainian-canadian-credit-unions/>

13. Ukraine hopes Mobility Working Group can lead to visa-free regime. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/ukraine-hopes-mobility-working-group-can-lead-to-visa-free-regime/>

14. Ukrainian-Canadian community members get COVID-19 vaccine questions answered during town hall hosted by UCC and 19 to Zero. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/ukrainian-canadian-community-members-get-covid-19-vaccine-questions-answered-during-town-hall-hosted-by-ucc-and-19-to-zero/>

15. Virtual 'Mega Social' event unites Ukrainian post-secondary students across Canada. *Online newspaper "New Pathway"*. URL: <https://www.newpathway.ca/virtual-mega-social-event-unites-ukrainian-post-secondary-students-across-canada/>

16. Zelensky asks Trudeau to help Ukraine clear path to NATO.
Online newspaper "New Pathway". URL: <https://www.newpathway.ca/zelensky-asks-trudeau-to-help-ukraine-clear-path-to-nato/>

Information about the authors:

Medvid Olena Mykolaivna,

Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Germanic Philology Department
Sumy State University
2, Rymski-Korsakov str., Sumy, 40000, Ukraine

Kucheruk Oleksandra Oleksandrivna,

Bachelor at Germanic Philology Department
Sumy State University
2, Rymski-Korsakov str., Sumy, 40000, Ukraine